

Explicaziuns

In attestat unitar per la scola populara grischuna

L'attestat edi dal departament è obligatoric per il stgalim primar sco er per il stgalim secundar I da la scola populara.

Explicaziuns generalas

Giudicament e promoziun: A la fin da mintga semester vegn fatg il giudicament cun in attestat da notas. Quel infurmescha davart il stadi actual da la competenza da la materia sco er dal cumportament d'emprender, da lavurar e dal cumportament social. Il giudicament da la competenza da la materia exprima, co che las finamiras da l'instrucziun èn vegnidas cuntanschidas. Sco finamiras da l'instrucziun vegnan numnadas quellas enconuschientschas ed abilitads ch'èn necessarias per pudair emprender ed avanzar cun success en la proxima classa. Las constataziuns davart il cumportament d'emprender, da lavurar e davart il cumportament social descrivan tsherts aspects da las competenzas transversalas.

A la fin dal segund semester da mintga classa vegn prendida ina decisiun da promoziun. Quella sa basa sin in giudicament cumplexiv che resguarda la competenza da la materia sco er il cumportament d'emprender, da lavurar ed il cumportament social da la scolara u dal scolar durant l'entir onn da scola. La decisiun da promoziun vegn inscrista sin il formular d'attestat.

Giudicament en cas da scolaziun speziala: Scolaras e scolars che profitan d'ina scolaziun speziala separativa e scolaras e scolars che profitan d'ina scolaziun speziala integrativa cun adattaziuns da las finamiras da l'instrucziun survegnan in attestat "scolaziun speziala". Scolaras e scolars che profitan d'ina scolaziun speziala integrativa senza adattaziuns da las finamiras survegnan in attestat da la scola publica (scola regulara). Per scolaras e scolars che profitan d'ina scolaziun speziala po il giudicament vegnir fatg en cas motivads cun in attestat en furma libra (text).

Giudicament en la 1. e 2. classa primara: Empè d'in attestat da notas po en questas duas classes er vegnir dà in attestat da plects (cun ils predicats "surpassà", "cuntanschì", "cuntanschì parzialmain", "betg cuntanschì") u in attestat en furma libra (text).

Rapport davart l'emprender: L'attestat po vegnir cumpletà cun in rapport davart l'emprender. In rapport davart l'emprender po avair ina furma libra. El infurmescha davart il stadi actual da la competenza da la materia sco er davart aspects impurtants dal cumportament d'emprender, da lavurar e dal cumportament social.

Tar scolaras e scolars che han in basegn spezial da promoziun (promoziun integrativa u separativa cun u senza adattaziun da las finamiras da l'instrucziun, mesiras pedagogic-terapeuticas, audiopedagogia e mesiras tar donnas da la vesida, scolaziun speziala integrativa u separativa, mesiras per scolaras e scolars che han talents extraordinaris) sto l'attestat vegnir cumpletà cun in rapport davart l'emprender, en il sectur simpel almain per il segund semester. En il rapport davart l'emprender duai en spezial vegnir explitgà, tge finamiras da l'instrucziun che la scolara u il scolar ha cuntanschì sco er sch'ella u el ha profità da mesiras da la pedagogia speziala e sche quai è il cas, da tgeninas.

Scolaras e scolars da lingua estra che vegnan scolarisads senza avair enconuschientschas da la lingua d'instrucziun survegnan l'emprim onn in rapport davart l'emprender empè d'in attestat da notas. En il segund onn poi vegnir renunzià da dar notas en singuls roms, sche scolaras e scolars na cuntanschan betg las finamiras da l'instrucziun, perquai ch'els èn da lingua estra. Per ils roms, en ils quals i na vegnan dadas naginas notas, sto vegnir fatg in rapport davart l'emprender.

Remartgas sin il formular d'attestat: Sin il formular d'attestat sto vegnir remartgà en il champ correspondent: in rapport davart l'emprender agiuntà; en cas d'ina adattaziun da las finamiras da l'instrucziun, il rom correspondent; en cas d'ina deliberaziun d'in rom d'instrucziun, il rom correspondent; en cas d'ina scolaziun speziala, il gener da la scolaziun (integrativa u separativa).

Model dal stgalim secundar I

Model B (senza roms da nivel):

La scola reala e la scola secundara vegnan manadas separadamain per las linguas che vegnan purschidas sco roms obligatorics e per la matematica. En ils ulteriurs roms èn admissas differentas furmas da cooperaziun.

Model C (cun roms da nivel):

La scola reala e la scola secundara vegnan manadas sco classes da nivel en ils roms obligatorics ed en ils roms d'elecziun dals champs "linguas" e "matematica" ch'èn inditgads sco roms da nivel. L'instrucziun dals ulteriurs roms vegn dada en la classa reala respectivamain en la classa secundara oriunda (en las uschenumnadas classes da tschep).

En cas d'in stgalim secundar I cun dus nivels:

- nivel I: nivel cun pretensiuns elementaras
- nivel II: nivel cun pretensiuns extendidas e nivel cun pretensiuns fitg extendidas

En cas d'in stgalim secundar I cun trais nivels:

- nivel I: nivel cun pretensiuns elementaras
- nivel II a: nivel cun pretensiuns extendidas
- nivel II b: nivel cun pretensiuns fitg extendidas

Giudicament da la competenza da la materia cun notas

6 = fitg buna prestaziun
5 = buna prestaziun
4 = prestaziun sufficienta

3 = prestaziun insufficienta
2 = prestaziun flailva
1 = prestaziun fitg flailva

I pon er vegnir dadas valurs intermediaras cun mesas notas.

Giudicament da la competenza da la materia en l'attestat da plects cun ils suandants predicats (mo per la 1. e 2. classa primara)

- surpassà las finamiras da l'instrucziun
- cuntanschì las finamiras da l'instrucziun
- cuntanschì parzialmain las finamiras da l'instrucziun
- betg cuntanschì las finamiras da l'instrucziun

Giudicament dal cumportament d'emprender, da lavurar e dal cumportament social

Ils criteris prescripts per il cumportament d'emprender, da lavurar e per il cumportament social vegnan validads sco suonda:

- bun = giudicat per il cas regular
- fitg bun = divergenza extraordinaria en il senn positiv
- sufficient = divergenza en il senn negativ
- insufficient = divergenza extraordinaria en il senn negativ

Suttascripziun da l'attestat

Las personas responsablas per l'educaziun resp. la represchentanza legala han da confermar l'invista da l'attestat cun lur suttascripziun. Questa conferma na signifitga dentant betg che las personas responsablas per l'educaziun resp. la represchentanza legala èn d'accord cun il giudicament e cun la decisiun da promoziun.

Indicaziun dals meds legals

Las personas responsablas per l'educaziun resp. la represchentanza legala pon far recurs cunter la decisiun davart la nunpromoziun respectivamain davart la promoziun, dentant betg cunter singulas notas e singuls giudicats, entaifer 10 dis dapi la communicaziun en scrit tar l'uffizi per la scola populara ed il sport.